

Przedmowa

Przekazuję w Państwa ręce trzecie wydanie książki. W stosunku do poprzedniej publikacji obecne wydanie zostało uzupełnione o nowe orzecznictwo, nowe koncepcje teoretyków i nowe spostrzeżenia dotyczące funkcjonowania skargi w procesie egzekucji oraz możliwościach mediacji, jak również omówienie art. 533 KC, wzbogacone kolejnymi doświadczeniami zdobytymi na salach sądowych. Niewątpliwie instytucja skargi pauliańskiej jest jedną z tych niewielu instytucji, której powstanie sięga Starożytnego Rzymu, ale myliłby się ten, który by uważał, że okres swego rozwoju ma już za sobą. Wręcz przeciwnie. Z roku na rok ma się coraz lepiej, o czym świadczą zarówno głosy teoretyków, jak i przede wszystkim bogata judykatura, która jest coraz ciekawsza i coraz liczniejsza. Można stwierdzić, że instytucja ta wykorzystywana jest zarówno w obszarze prawa cywilnego, jak i rodzinnego oraz gospodarczego. Znajduje zastosowanie w tych obszarach, w których do tej pory jej istnienie było ledwo zauważalne – jak chociażby w stosunkach między małżonkami przy podziale dorobkowego majątku. Niewątpliwie instytucja ta zasługuje na to, aby być przedmiotem dalszych opracowań i analiz. Nawet niewielkie porównanie na przełomie kilku ostatnich lat jej funkcjonowania pozwala stwierdzić, że mimo wielu orzeczeń sądów w tym Sądzie Najwyższym, niektóre obszary funkcjonowania skargi dalej pozostają poza zainteresowaniem zarówno judykatury, jak i Ustawodawcy.

Tymczasem wydaje się, że konieczność wypełnienia luki w dotychczasowym dorobku judykatury, z jednej strony, może być bodźcem dla doktryny do wyrażania swojej opinii, z drugiej zaś strony, wobec braku regulacji ustawowej i jednoznacznego stanowiska teoretyków prawa nadal sytuacja osoby trzeciej w niektórych sytuacjach budzi wątpliwości i wymaga zainteresowania. Szczególnie interesujące są rozważania, które dotyczą funkcjonowania tej instytucji w obszarze prawa podatkowego – gdzie co rusz pojawiają się głosy o niedopuszczalności wykorzystywania skargi na gruncie prawa publicznego. W pewnym zakresie orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego zamknęło dyskusję na poziomie judykatury, akceptując aktualne stanowisko Sądu Najwyższego, niemniej

Trybunał również wskazał na wątpliwości związane ze stosowaniem skargi pauliańskiej do spraw podatkowych.

Innym obszarem, który nadal budzi wiele wątpliwości zarówno judykatury jak i doktryny, jest postępowanie egzekucyjne i przeciwegzekucyjne, oraz zabezpieczenia roszczeń itp. Aktualnie obowiązujące przepisy KPC, jak również te, które wejdą w życie wraz z nowelizacją, w tym do art. 840, 841 i 842 KPC, wskazują, że problem funkcjonowania skargi w tym obszarze będzie się rozwijał. Prawo restrukturyzacyjne również zawiera regulacje dotyczące skargi pauliańskiej. Można zatem stwierdzić, że obszar zastosowania skargi się powiększa, a jej praktyczne i teoretyczne znaczenie rośnie.

W niniejszym opracowaniu starałam się odnieść zarówno do ugruntowanego już orzecznictwa sądów, jak i nowych regulacji. Starałam się również zasygnalizować te problemy, które sama napotykałam w swojej praktyce oraz dokonać próby ich rozwiązania. Niektóre z nich stały się przedmiotem pogłębionej analizy, inne zostały jedynie zasygnalizowane i wymagają pogłębionych studiów.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie pożyteczne dla Szanownych Czytelników i pomoże przy analizowaniu spraw, przygotowywaniu pism i obrony interesów Klientów. Mam też nadzieję, że opracowanie oddane w ręce Szanownych Czytelników stanie się inspiracją do własnych wędrówek wśród meandrów różnych regulacji funkcjonowania skargi pauliańskiej. Ufam również, że książka będzie pomocna w codziennej pracy.

Jednocześnie bardzo dziękuję szanownym Czytelnikom, którzy podzielili się uwagami i swoimi doświadczeniami, które wzbogaciły tę publikację.

Warszawa, 1 września 2018 r.

Maria Jasińska